

Cirta

Situata in Depresiunea Fagaras, la varsarea raului Cartisoara in Olt, comuna Carta, se gaseste la 47 km departare est de Sibiu, pe o deviere de 3 km a DN 1, in directia Brasov.

Locul de origine al poetului popular Viktor Kastner (1826-1857), asezarea a fost fondata in anul 1202 de catre calugarii cistercieni, inasa va fi atestata documentar abia la 1322. Calugarii ordinului cistercit, infiintat in Franta in anul 1098, au fost principalii precursori ai stilului gotic timpuriu, in Europa rasariteana. În Transilvania s-au stabilit intaia oara la Igris, dar cea mai sustinuta activitate au depus-o la abatia din Carta, prezenta acestora in zona fiind legata de casatoria regilor arpadieni.

Denumita si Carta Saseasca, spre a se deosebi de comuna Cartisoara, cunoscuta multa vreme drept Carta Romaneasca, localitatea, cu o suprafata de 28,9 km.p. are si astazi aproximativ aceeasi populatie ca in 1930, adica in jurul a 950 de locuitori. Manastirea cisterciana Carta (actuala biserica evanghelica a comunitatii locale germane cu hramul " Sfantul Mihail ") a fost ridicata in anii 1205-1206 de regele Andrei al II-lea al Ungariei. Desi a fost desfiintata de Matei Corvin la 27 februarie 1474, abatia cisterciana Carta a detinut, timp de peste doua secole si jumătate, un rol extrem de important in viata politica, economica si culturala a Transilvaniei medievale.

Complexul monastic se compune din biserica si cladirile manastirii, dispuse alaturi, in sud si est. În vreme ce cladirile manastirii prezinta inca forme specifice stilului romanic, cu arcuri semicirculare in partea superioara a deschiderilor – fapt regasit si la nava bisericii – corul, transformat actualmente in biserica parohiala, este gotic. Arcele boltilor se intalnesc intr-o cheie de bolta romanica infatisand chipul Fecioarei Maria, ocrotitoarea bisericii, ca stapanitoare a cerului. Celelalte chei de bolta sunt decorate simplu, cu floarea-soarelui, iar intre arce se afla ferestre rotunde, cu sase lobi, carora ulterior le-au fost adaugate vitralii. În curtea casei parohiale se mai pastreaza o mica moara de apa cu ciocanele, care bat mereu. Dupa toate probabilitatile, lucrarile din Carta s-au desfasurat in cel putin doua etape, mai intai fiind inaltate cladirile manastirii si abia cateva decenii mai tarziu a fost definitivata biserica. Potrivit izvoarelor istorice, s-a inceput prin construirea oratoriului (capela de piatra), s-a continuat cu cea a manastirii, iar pe la 1300 a fost finalizata si biserica. Avand in vedere rezultatele parțiale ale sapaturilor arheologice incepute in 1982, poate fi avansata si o faza anterioara careia ii apartin fundatiile unei ample bazilici romanice. Devastarile provocate de invaziile turcesti din anii 1420, 1421 dar mai ales 1432, ca si decadenta calugarilor de aici l-au determinat pe regele Matei Corvin sa desfiinteze, in 1474, asezamentul monastic si sa-l atribuie parohiei din Sibiu. În anii 1961-1963 s-au efectuat ample lucrari de consolidare si conservare a manastirii.

În centrul de comuna exista un singur obiectiv memorial, ridicat in anul 1926, numit " Parcela eroilor germani din Primul Razboi Mondial ". El este amplasat in curtea Bisericii Evanghelice-Lutherane, si adaposteste mormintele a 53 de eroi germani. Unul dintre cele mai vechi obiceiuri ale locului, numit " Burduhosii " se serbeaza in 8 ianuarie si marcheaza sfarsitul sarbatorilor de iarna. Potrivit traditiei, tinerii se imbraca in ursi, iar astfel costumati merg din casa in casa si ii ung pe sateni cu crema neagra (facuta din untura si funingine), pentru ca acestora sa le mearga bine tot timpul anului.

Cuvinte cheie: [Cirta](#) [Viktor Kastner](#)